

Beslut vid regeringssammanträde den 4 april 2013

Sammanfattning

En särskild utredare ska lämna förslag till hur man i svensk rätt ska genomföra bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU av den 4 juli 2012 om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG, det s.k. Seveso III-direktivet. Utredaren ska lämna de författningsförslag som genomförandet av direktivet kräver.

Utredaren ska också överväga om Sevesoverksamheter ska omfattas av kraven på farliga verksamheter enligt 2 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, utan krav på föregående beslut av länsstyrelsen. Utredaren ska lämna de författningsförslag som bedömningen leder till.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2014.

Bakgrund

Seveso II-direktivet

Rådets direktiv 96/82/EG om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår (EGT L 10, 14.1.1997, s. 13, Celex 31996L0082), det s.k. Seveso II-direktivet, antogs den 9 december 1996. Seveso II-direktivet ersatte rådets direktiv 82/501/EEG av den 24 juni 1982 om risker för storolyckor i vissa industriella

verksamheter (EGT L 230, 05.08.1982, s. 1, Celex 31982L0501), det s.k. Seveso I-direktivet.

Seveso II-direktivet anger tröskelvärden för ett antal kemiska ämnen. Förutom på verksamheter som är undantagna från direktivets tillämpningsområde, är Seveso II-direktivet tillämpligt på samtliga verksamheter där förekomsten av ämnen överskrider direktivets tröskelvärden, s.k. Sevesoverksamheter. Det finns två kravnivåer för Sevesoverksamheter – en högre och en lägre. Vilken kravnivå en verksamhet omfattas av är beroende av vilken typ och mängd av farliga ämnen som förekommer i verksamheten.

Seveso II-direktivet innefattar ett antal skyldigheter för berörda verksamhetsutövare. De skyldigheter som en verksamhetsutövare har till följd av direktivet skiljer sig delvis åt beroende på om verksamheten tillhör högre eller lägre kravnivå. Samtliga verksamhetsutövare är skyldiga att upprätta ett handlingsprogram för hur riskerna för allvarliga kemikalieolyckor ska hanteras. Verksamhetsutövare vid verksamheter inom högre kravnivå är vidare skyldiga att ta fram och lämna en säkerhetsrapport samt att upprätta en intern plan för räddningsinsatser och lämna sådan information som krävs för att behöriga myndigheter ska kunna upprätta externa planer för räddningsinsatser.

Seveso II-direktivet innehåller även krav riktade till medlemsstaterna. Dessa ska se till att verksamhetsutövarna uppfyller de krav som direktivet ställer på dem. De ska också utse en eller flera behöriga myndigheter med uppgift att genomföra bestämmelserna i direktivet. I medlemsstaternas skyldigheter ingår även bl.a. att säkerställa att direktivets mål beaktas vid reglering av markanvändning och annan relevant reglering och att se till att det finns system för tillsyn eller andra kontrollåtgärder.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna också delge kommissionen viss information, bl.a. om vilka Sevesoverksamheter som finns i landet. Dessutom ska kommissionen upprätta en databas med sådan information som medlemsstaterna skickar in.

Gällande svensk reglering

De svenska bestämmelserna på området finns i första hand i lagen (1999:381) och förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen och Sevesoförordningen), miljöbalken (1998:808) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt arbetsmiljölagen (1977:1160). Vidare finns det bestämmelser av betydelse för säkerheten vid Sevesoverksamheter i lagen om skydd mot olyckor och lagen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor samt i föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa lagar.

Plan- och bygglagens (2010:900) bestämmelser om planläggning av mark och vatten samt om byggande är av vikt när det gäller krav på Sevesoverksamheters lokalisering och markanvändning.

Central tillsynsmyndighet för verksamhet som faller under Sevesolagen och Sevesoförordningen är Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Arbetsmiljöverket är tillsynsmyndighet när det gäller arbetsmiljöfrågor kopplade till Sevesoverksamheter. Naturvårdsverket är central tillsynsvägledande myndighet enligt miljöbalken. Länsstyrelserna utövar den operativa tillsynen enligt Sevesolagen och Sevesoförordningen. Den operativa tillsynen över miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalken utövas av länsstyrelserna och kommunerna.

Utredningen En effektiv Sevesolagstiftning (Fö 2011:02)

Regeringen beslutade den 25 augusti 2011 kommittédirektiv om en översyn av regleringen av tillståndsgivning och tillsyn för verksamheter som hanterar farliga kemiska ämnen av visst slag och viss mängd, s.k. Sevesoverksamheter (dir. 2011:72). Utredningen överlämnade den 4 mars 2013 betänkandet En översyn inom Sevesoområdet – förslag till en förstärkt organisation för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (SOU 2013:14).

Uppdraget om genomförande av Seveso III-direktivet

I december 2010 lämnade Europeiska kommissionen förslag till en revidering av Seveso II-direktivet. Det främsta syftet med förslaget var att anpassa klassificeringssystemet för farliga ämnen till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (EUT L 353, 31.12.2008, s. 1, Celex 32008R1272), den s.k. CLP-förordningen. Kommissionens förslag innehöll även förslag till andra ändringar, bl.a. när det gäller definitioner, rapportering och tillsyn.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG (EUT L 197, 24.7.2012, s. 1, Celex 32012L0018), det s.k. Seveso III-direktivet, antogs den 4 juli 2012 och trädde i kraft den 13 augusti 2012. Enligt artikel 32.1 i Seveso III-direktivet ska Seveso II-direktivet upphöra att gälla den 1 juni 2015. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa Seveso III-direktivet senast den 31 maj 2015. De ska tillämpa bestämmelserna från och med den 1 juni 2015.

Seveso III-direktivet innebär bl.a. att klassificeringssystemet för farliga ämnen anpassas till CLP-förordningen. Vidare innehåller Seveso III-direktivet nya eller ändrade bestämmelser om bl.a. information till allmänheten, offentligt samråd och deltagande i beslutsfattande, tillsyn, tillgång till information och konfidentialitet samt tillgång till rättslig prövning.

Utredaren ska

- redovisa i vilken mån svensk rätt redan stämmer överens med Seveso III-direktivets innehåll, och
- i förekommande fall lämna förslag till de författningsändringar som genomförandet av direktivet kräver.

Artikel 30 i Seveso III-direktivet innebär en ändring av Seveso II-direktivet. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser som behövs för att följa artikel 30 senast den 14 februari 2014. Denna fråga ingår inte i utredarens uppdrag.

Uppdraget om farlig verksamhet

Bestämmelser om skyldigheter vid farlig verksamhet finns i 2 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor. Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador. Länsstyrelsen beslutar, efter samråd med kommunen, vilka anläggningar som omfattas av ägarens eller verksamhetsutövarens skyldigheter enligt 2 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor.

Regeringen angav i skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124) att en översyn bör göras av gällande regelverk i syfte att tydliggöra att anläggningar som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor också omfattas av skyldigheterna om farlig verksamhet i lagen om skydd mot olyckor.

Utredaren ska

- överväga om Sevesoverksamheter ska omfattas av kraven på farliga verksamheter enligt 2 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor, utan krav på föregående beslut av länsstyrelsen, och
- lämna de författningsförslag som bedömningen leder till.

Utredaren ska också lämna de övriga förslag till ändringar av regleringen av Sevesoverksamheter som kan behövas.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska för de regler som föreslås lämna en redovisning av de konsekvenser och kostnader som uppstår för företag och för kommuner, statliga myndigheter och det allmänna i övrigt. I det sammanhanget ska 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) tillämpas.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samverka med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Arbetsmiljöverket, länsstyrelserna och Sveriges Kommuner och Landsting. Vidare ska utredaren samverka med branschorganisationer, arbetstagarorganisationer och miljöorganisationer samt andra myndigheter och organisationer som kan vara berörda av arbetet. Utredaren ska även samverka med andra offentliga utredningar i de fall det är relevant.

Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 31 mars 2014.

(Försvarsdepartementet)